

ZWIERZĘTA

Ciekawostki o rekinach: 39 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 17.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Na świecie żyje ponad 530 gatunków rekinów, a najdłuższy zmierzony rekin wielorybi miał 18,8 m. Rekin grenlandzki żyje co najmniej 272 lata, a mako krótkopłetwy pływa szybciej niż 56 km/h. W 2025 r. potwierdzono na świecie 65 niesprovokowanych ugryzień, a ludzie zabijali ok. 100 mln rekinów rocznie (szacunek dla 2000 i 2010 r.). W Bałtyku kolen jest według HELCOM gatunkiem krytycznie zagrożonym.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Na świecie żyje ponad 530 gatunków rekinów.
- Najdłuższy naukowo zmierzony rekin wielorybi miał 18,8 m, a najcięższy ważył 21,5 t.
- Rekin grenlandzki żyje co najmniej 272 lata i pływa z prędkością ok. 0,34 m/s.
- Mako krótkopłetwy, najszybszy rekin świata, osiąga ponad 56 km/h.
- Ludzie zabili ok. 100 mln rekinów w 2000 r. i ok. 97 mln w 2010 r., a w 2025 r. rekiny ugryzły bez prowokacji 65 osób.
- Wyginiecie zagraża 391 gatunkom rekinów, płaszczyk i chimer.
- Od 2013 r. kolen jest w Bałtyku gatunkiem krytycznie zagrożonym według HELCOM.

Rekiny na świecie i rekordy

1 Na świecie żyje ponad 530 gatunków rekinów

Encyclopaedia Britannica podaje, że żyje ponad 530 gatunków rekinów, zgrupowanych w zależności od autora w 14–30 rodzin. Rekiny to ryby chrzęstnoszkieletowe, które razem z płaszczykami tworzą podgromadę spodoustych. Zwykle mają wrzecionowate ciało, szczeliny skrzelowe po bokach głowy, szorstką skórę pokrytą łuskami podobnymi do zębów i asymetryczną płetwę ogonową.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

2 Rekin wielorybi dorasta do 18 m

Rekin wielorybi może mieć do 18 m długości, a długoszar, czyli rekin olbrzymi, do 14 m. Oba mogą ważyć kilka ton, ale są niegroźne: żywią się planktonem odciedzanym z wody przez wyrostki filtracyjne łuków skrzelowych. Wszystkie pozostałe rekiny polują na mniejsze rekiny, ryby, kalmary, ośmiornice, skorupiaki i inne bezkręgowce.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

3 Najdłuższy zmierzony rekin wielorybi miał 18,8 m

Najdłuższy naukowo udokumentowany rekin wielorybi miał 18,8 m, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Była to samica złowiona 8 maja 2001 r. w Morzu Arabskim u wybrzeży Veraval w indyjskim stanie Gudżarat. Zmierzone dotąd rekiny wielorybie miały zwykle 4–12 m, a dojrzałość płciową osiągają przy ok. 9 m. Rekin wielorybi jest największą rybą świata.[2]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Largest fish , Data odczytu: 2026.10.19

4 Najcięższy rekin wielorybi ważył 21,5 t

Najcięższą znaną rybą chrzęstnoszkieletową jest rekin wielorybi o szacowanej masie 21,5 t, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Złowiono go 11 listopada 1949 r. u wyspy Baba niedaleko Karaczi w Pakistanie. Ryby chrzęstnoszkieletowe to kręgowce ze szczękami i parzystymi płetwami, których szkielet zbudowany jest z chrząstki, a nie z kości.[3]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Heaviest cartilaginous fish , Data odczytu: 2026.10.19

5 Mako krótkopłetwy pływa szybciej niż 56 km/h

Najszybszym rekinem świata jest mako krótkopłetwy (*Isurus oxyrinchus*), którego zmierzone prędkości przekraczały 56 km/h, podaje Księga Rekordów Guinnessa. NOAA Fisheries opisuje go jako gatunek bardzo wędrowny, który potrafi przepłynąć całe oceany. Młode mako trzymają się wód przybrzeżnych, a dorosłe żyją głównie z dala od brzegu.[4][5]

Rekord Źródła: Guinness World Records, Fastest shark , Data odczytu: 2026.10.19; NOAA Fisheries, Atlantic Shortfin Mako Shark , Data publikacji: 2025.06.20, Data odczytu: 2026.10.19

6 Rekin *Dalatias licha* o długości 1,8 m świeci w ciemności

Największym znanym świecącym kręgowcem jest głębinowy rekin *Dalatias licha* (ang. kitefin shark), który dorasta do 1,8 m, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Żyje na głębokości 200–600 m, zwykle przy dnie. Świecenie stwierdzono u okazów złowionych w styczniu 2020 r. u wschodnich wybrzeży Nowej Zelandii. Świeci spód ciała i 2 płetwy grzbietowe, a cel tego zjawiska nie jest znany.[6]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Largest bioluminescent vertebrate , Data odczytu: 2026.10.19

7 Żarłacz biały mierzy do 6 m

Największym z bardziej drapieżnych rekinów jest żarłacz biały o długości do 6 m. Atakuje foki, delfiny, żółwie morskie i duże ryby, a sporadycznie także ludzi. Największe drapieżne rekiny, takie jak żarłacz biały i żarłacz tygrysi, uważa się za drapieżniki szczytowe, które nie mają naturalnych wrogów i odgrywają dużą rolę w regulowaniu ekosystemów morskich.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

8 Rekin grenlandzki zjada nawet pływające renifery

Rekin grenlandzki z zimnych, głębokich wód porusza się powoli, a mimo to jego jadłospis obejmuje co najmniej 3 rodzaje dużych zdobyczy: foki, duże ryby, a nawet pływające renifery. Żywi się też padliną wielorybów. Inne rekiny, jak żarłacz tępogłowy, wpływają nawet do rzek i słodkich wód, gdzie są wyjątkowo żarłoczne i śmiałe.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

Rekiny w dziejach Ziemi

9 Rekiny żyją na Ziemi od ok. 359 mln lat

Zapis kopalny rekinów sięga co najmniej dewonu, czyli okresu sprzed 419,2–358,9 mln lat. W karbonie ryby podobne do rekinów były dominującymi kręgowcami, a współczesne rekiny pojawiły się we wczesnej jurze. Ewolucja niewiele zmieniła budowę rekinów, poza usprawnieniem żerowania i pływania. Zęby rekinów są tak charakterystyczne, że pozwalają rozpoznać gatunek, zarówno kopalny, jak i współczesny.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

10 Największe megalodony mogły mierzyć 17,9 m

Według szacunków opartych na wielkości skamieniałych zębów największe okazy megalodona, wymarłego olbrzymiego rekina, mierzyły 17,9 m, a dorosły osobnik miał średnio 10,2 m długości, podaje Encyclopaedia Britannica. Jego skamieniałe zęby i kręgi znajduje się w skałach od wczesnego miocenu do końca pliocenu, czyli sprzed ok. 23–2,6 mln lat. Florida Museum of Natural History szacuje, że megalodon mógł mieć ok. 18 m (60 stóp) długości.[7][8]

Źródła: Encyclopaedia Britannica, Megalodon summary , Data odczytu: 2026.10.19; Florida Museum of Natural History, Megalodon: Largest Shark that Ever Lived, Educator's Guide , Data odczytu: 2026.10.19

11 Ząb megalodona o szerokości 14 cm zdradza długość rekina

Ząb megalodona o szerokości 5,5 cala, czyli ok. 14 cm, wskazuje na rekina o długości ok. 700 cali, czyli ok. 18 m, wyjaśnia przewodnik Florida Museum of Natural History. Megalodon miał duże, ząbkowane zęby, największe ze wszystkich znanych rekinów. Skamieniałe zęby to częste znalezisko: Instytut Smithsona ma największą na świecie kolekcję zębów rekinów, liczącą ponad 90 000 skamieniałych zębów.[8][9]

Źródła: Florida Museum of Natural History, Megalodon: Largest Shark that Ever Lived, Educator's Guide , Data odczytu: 2026.10.19; Smithsonian Ocean, Smithsonian Shark Teeth Collection , Data odczytu: 2026.10.19

Budowa, zmysły i wędrówki

12 Przez 1 brakujący narząd rekiny muszą stale pływać

Rekinom brakuje 1 narządu: pęcherza pławnego. Dlatego muszą stale pływać, żeby nie opaść na dno. Większość rekinów ma szarą, szorstką skórę, umięśniony, zadarty ogon, spiczaste płetwy i spiczasty pysk nad półksiężycowatym otworem gębowym z ostrymi, trójkątnymi zębami.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

13 Dźwięki poniżej 800 Hz przyciągają rekiny

Nieregularne, pulsujące dźwięki o częstotliwości poniżej 800 Hz szybko ściągają rekiny w jedno miejsce, co sugeruje, że orientują się dzięki dźwiękom z dużej odległości. Ofiar szukają przede wszystkim węchem. Mają też narządy czuciowe reagujące na fale dźwiękowe oraz elektrorepcję, czyli zdolność wykrywania słabych pól elektrycznych, która działa z bliska i może być ostatnim

zmysłem użytym tuż przed atakiem.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

14 Gdy przy pokarmie są 3 rekiny lub więcej, może dojść do szatu

Gdy przy pokarmie pojawią się 3 rekiny lub więcej, ich zachowanie przyspiesza: od ciasnego krążenia przechodzą do szybkich, krzyżujących się przejazdów. Przy silnych bodźcach podniecenie może przerodzić się w tzw. szat żerowania, w którym rekiny pożerają nawet zranionych pobratymców, niezależnie od ich wielkości. Wszystkie rekiny schodzą z drogi młotowatym, które dzięki kształtowi głowy są bardzo zwrotne.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

15 Rekiny młoty korzystają z pola magnetycznego Ziemi jak z mapy

W 2021 r. naukowcy z Florida State University wykazali na 20 młodych rekinach młotach z gatunku *Sphyrna tiburo*, że rekiny korzystają z pola magnetycznego Ziemi jak z mapy. Rekiny wystawiano na warunki magnetyczne miejsc położonych daleko od miejsca złowienia. Hipotezę o nawigacji magnetycznej badacze stawiali od 50 lat. Niektóre populacje tego gatunku, mierzącego 60–90 cm, wędrują ok. 1000 km w obie strony.[10][11]

Źródła: Florida State University, Navigational tools: Sharks use Earth's magnetic fields to find their way home , Data odczytu: 2026.10.19; Sci.News, Sharks Use Earth's Magnetic Field for Homeward Orientation, Study Shows (Keller B.A. i in., Map-like use of Earth's magnetic field in sharks, Current Biology, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.cub.2021.03.103>) , Data publikacji: 2021.05.10, Data odczytu: 2026.10.19

16 Koleń przepłynął 1600 km w 129 dni

Oznakowany koleń pospolity został odłowiony po przepłynięciu około 1600 km w 129 dni. Wyniki znakowania wskazują, że duże rekiny regularnie przemieszczają się wzdłuż wschodniego wybrzeża USA między New Jersey a Florydą, a żarłacz błękitny przepływa południowy Atlantyk. Dziś naukowcy śledzą rekiny nadajnikami satelitarnymi, które wysyłają sygnał za każdym razem, gdy zwierzę wynurza się na powierzchnię.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

17 Żarłacz biały Nicole przepłynęła ponad 20 000 km

Samica żarłacza białego Nicole przepłynęła z RPA do Australii i z powrotem ponad 20 000 km w niecałe 9 miesięcy. Nadajnik satelitarny założono jej 7 listopada 2003 r., a 99 dni później pływała u zachodnich wybrzeży Australii, ok. 11 100 km dalej. Po drodze nurkowała do 980 m, co było rekordem dla żarłaczy białych. Badanie zespołu Ramóna Bonfila opisano w 2005 r. w „Science”.[12][13]

Źródła: Wildlife Conservation Society (Newswise), Great White Shark Travels Farther, Faster than Any Other Shark Known , Data publikacji: 2005.10.06, Data odczytu: 2026.10.19; Mongabay, Great White Shark swims 12,400 miles, shocks scientists , Data publikacji: 2005.10.06, Data odczytu: 2026.10.19

18 Rekin grenlandzki płynie z prędkością 0,34 m/s

Badane rekiny grenlandzkie płynęły zwykle z prędkością 0,34 m/s, czyli ok. 1,2 km/h, a ich ogon wykonywał 0,15 ruchu na sekundę. Nawet ich maksymalna prędkość, 0,74 m/s, była znacznie niższa niż u fok. Autorzy badania z 2012 r. nazwali rekina grenlandzkiego najwolniejszą rybą.

Badane osobniki ważyły 204–343 kg.[14]

Źródło: Watanabe Y.Y. i in., The slowest fish: Swim speed and tail-beat frequency of Greenland sharks , Data publikacji: 2012.09.01, Data odczytu: 2026.10.20

Rozmnażanie i długość życia

19 Większość gatunków rekinów rodzi mniej niż 10 młodych

Rekin wielorybi i żarłacz błękitny mogą wydać w ciągu roku ponad 100 młodych, ale większość gatunków rodzi mniej niż 10. Dlatego rekiny nie potrafią szybko odbudować populacji po spadkach spowodowanych połowami. Zapłodnienie jest u nich zawsze wewnętrzne. Jedne gatunki składają jaja, u innych młode wykluwają się w ciele matki, a u niektórych zarodki zjadają rodzeństwo jeszcze przed narodzinami.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

20 W 2007 r. potwierdzono dzieworództwo u rekina

W 2007 r. naukowcy przedstawili pierwszy genetyczny dowód dzieworództwa, czyli rozmnażania bez udziału samca, u ryb chrzęstnoszkieletowych. Dotyczył on rekina młota z gatunku *Sphyrna tiburo*. Wcześniej przypadki samic rekinów rodzących młode w niewoli bez kontaktu z samcem tłumaczono zwykle tym, że samica długo przechowywała nasienie po wcześniejszej kopulacji.[15]

Źródło: Chapman D.D. i in., Virgin birth in a hammerhead shark , Data publikacji: 2007.05.22, Data odczytu: 2026.10.20

21 Rekin grenlandzki żyje co najmniej 272 lata

Datowanie radiowęglowe soczewek oczu 28 samic rekina grenlandzkiego wykazało, że gatunek ten żyje co najmniej 272 lata. Największy zbadany osobnik, o długości 502 cm, miał według szacunków 392 ± 120 lat. Rekiny grenlandzkie osiągają dojrzałość płciową dopiero w wieku co najmniej 156 ± 22 lat. Autorzy badania uznali je za najdłużej żyjące znane kręgowce.[16]

Źródło: Nielsen J. i in., Eye lens radiocarbon reveals centuries of longevity in the Greenland shark (*Somniosus microcephalus*) , Data publikacji: 2016.08.11, Data odczytu: 2026.10.16

22 Żarłacz biały dojrzewa w wieku 26–33 lat

Samce żarłacza białego osiągają dojrzałość w wieku ok. 26 lat, a samice ok. 33 lat, podaje amerykańska agencja NOAA Fisheries. Młode rodzą się o długości ok. 1,2 m (4 stopy), a dorosłe dorastają do ok. 6 m i ważą ponad 1,8 t. Maksymalny wiek trudno ustalić: szacunki wahają się od 30 do ponad 70 lat.[17]

Źródło: NOAA Fisheries, White Shark , Data publikacji: 2026.09.30, Data odczytu: 2026.10.19

23 Samica mako rodzi młode dopiero w wieku ok. 19 lat

Samice atlantyckiego mako krótkopłetwego osiągają dojrzałość w wieku ok. 19 lat i przy długości ok. 2,7 m, a samce w wieku ok. 8 lat, podaje NOAA Fisheries. Cięża trwa ok. 18 miesięcy, a cykl rozrodczy 3 lata. W miocie jest średnio 12 młodych o długości ok. 60 cm, choć notowano do 30. Mako rośnie powoli, dorasta do ok. 4 m i żyje ponad 30 lat.[5]

Źródło: NOAA Fisheries, Atlantic Shortfin Mako Shark , Data publikacji: 2025.06.20, Data odczytu: 2026.10.19

24 Cięża rekina greeneye spurdog trwa prawie 3 lata

Australijski rekin greeneye spurdog ma ciężę trwającą prawie 3 lata, najdłuższą w świecie zwierząt, podała w 2019 r. Grupa Specjalistów ds. Rekinów IUCN. Gatunek ten oceniono jako zagrożony wyginięciem. Należał do 41 gatunków rekinów i płaszczyk z wód Australii, których status na Czerwonej Liście IUCN zaktualizowano w marcu 2019 r.[18]

Źródło: IUCN SSC Shark Specialist Group, Shark overfishing reflected in updated IUCN Red List , Data publikacji: 2019.03.21, Data odczytu: 2026.10.19

Rekiny i ludzie

25 W 2025 r. potwierdzono 65 niesprowokowanych ugryzień przez rekiny

International Shark Attack File przy Florida Museum zbadał w 2025 r. 105 domniemanych przypadków kontaktu rekina z człowiekiem. Potwierdził 65 niesprowokowanych ugryzień i 29 sprowokowanych, np. przy dokarmianiu czy zdejmowaniu rekina z haczyka. Średnia z lat 2020–2024 to 61 niesprowokowanych ugryzień rocznie. W 2025 r. 9 niesprowokowanych ugryzień zakończyło się śmiercią.[19]

Źródło: Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File, Yearly Worldwide Shark Attack Summary , Data publikacji: 2026.02.18, Data odczytu: 2026.10.20

26 Najwięcej ugryzień przez rekiny notuje się w USA

W 2025 r. w USA potwierdzono 25 niesprowokowanych ugryzień przez rekiny, czyli 38% wszystkich na świecie. Drugie miejsce zajęła Australia z 21 przypadkami, wyraźnie powyżej średniej 13 z ostatnich 5 lat. Wśród stanów USA prowadziła Floryda z 11 przypadkami. 3 śmiertelne niesprowokowane ugryzienia spowodowały w Australii żartacze białe atakujące surferów.[19]

Źródło: Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File, Yearly Worldwide Shark Attack Summary , Data publikacji: 2026.02.18, Data odczytu: 2026.10.20

27 Australia miała w 2025 r. 56% ofiar śmiertelnych rekinów

W 2025 r. w Australii doszło do 32% niesprowokowanych ugryzień przez rekiny na świecie, ale aż do 56% ugryzień śmiertelnych, podał Uniwersytet Florydy. Na całym świecie śmiercią zakończyło się 9 ugryzień, podczas gdy średnia z 10 lat wynosi 6. Według uniwersytetu liczba ugryzień wróciła w 2025 r. do poziomu zbliżonego do średniej po wyraźnym spadku rok wcześniej.[20]

Źródło: University of Florida News, Global shark bites return to average in 2025, with smaller proportion in the United States , Data publikacji: 2026.02.18, Data odczytu: 2026.10.19

28 Archiwum ataków rekinów liczy ponad 6800 przypadków

International Shark Attack File zawiera ponad 6800 zbadanych przypadków, od połowy XVI w. do dziś, podaje Florida Museum of Natural History. Archiwum ma korzenie w 1958 r., gdy amerykańskie Biuro Badań Marynarki Wojennej sfinansowało prace nad skutecznym środkiem odstraszającym rekiny. Od 1988 r. archiwum prowadzi Florida Museum wspólnie z American Elasmobranch Society.[21]

Źródło: Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File: About ISAF , Data publikacji: 2022.05.17, Data odczytu: 2026.10.19

29 Od 1937 r. australijskie plaże chronią sieci na rekiny

Od 1937 r. u wybrzeży Australii rozstawia się sieci skrzelowe, które łąpią rekiny przy plażach. Wiszą między bojami a kotwicami, równolegle do brzegu i za strefą łamania fal, nie dotykając ani powierzchni, ani dna. W Australii, Nowej Zelandii, RPA i innych krajach plaże mają też wieże obserwacyjne, dzwony i syreny ostrzegające przed rekinami.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

30 Ludzie zabijają rocznie ok. 100 mln rekinów

Ludzie zabili ok. 100 mln rekinów w 2000 r. i ok. 97 mln w 2010 r., oszacował zespół Borisa Worma w 2013 r. Możliwy zakres to 63–273 mln rekinów rocznie. Połowy rekinów, wraz z ich śmiertelnością, wyniosły 1,44 mln t w 2000 r. i 1,41 mln t w 2010 r. Co roku ginie w ten sposób 6,4–7,9% wszystkich rekinów.[22]

Źródło: Worm B. i in., Global catches, exploitation rates, and rebuilding options for sharks , Data publikacji: 2013.07, Data odczytu: 2026.10.20

Ochrona rekinów

31 Wyginięcie zagraża 391 gatunkom rekinów, płaszczyk i chimer

Ocena z 2021 r. objęła 1199 gatunków ryb chrzęstnoszkieletowych: rekinów, płaszczyk i chimer. Zagrożonych wyginięciem jest 391 z nich, czyli 32,6%, podczas gdy w 2014 r. było to 24%. Nadmierne połowy zagrażają wszystkim 391 gatunkom, a dla 67,3% z nich są jedynym zagrożeniem. 3 gatunki uznano za krytycznie zagrożone i być może już wymarłe.[23]

Źródło: Dulvy N.K. i in., Overfishing drives over one-third of all sharks and rays toward a global extinction crisis , Data publikacji: 2021.09.06, Data odczytu: 2026.10.16

32 Mako krótkopłetwy stracił w Atlantyku 60% liczebności

W 2019 r. Grupa Specjalistów ds. Rekinów IUCN przeniosła mako krótkopłetwego i mako długopłetwego z kategorii narażonych do zagrożonych wyginięciem. Liczebność mako krótkopłetwego w Atlantyku spadła o 60% w ciągu ok. 75 lat. Od 5 lipca 2022 r. rybacy z USA nie mogą zatrzymywać ani wyładowywać atlantyckich mako. Stado jest przetłowione.[18][5]

Źródła: IUCN SSC Shark Specialist Group, Shark overfishing reflected in updated IUCN Red List , Data publikacji: 2019.03.21, Data odczytu: 2026.10.19; NOAA Fisheries, Atlantic Shortfin Mako Shark , Data publikacji: 2025.06.20, Data odczytu: 2026.10.19

33 Żartaczy białopłetwych na Pacyfiku ubyło o 80–95%

Liczebność żartacza białopłetwego spadła na Pacyfiku o ok. 80–95% od połowy lat 90., a w Zatoce Meksykańskiej o 88%, podaje NOAA Fisheries. W 2018 r. agencja uznała go za gatunek zagrożony w rozumieniu amerykańskiej ustawy o gatunkach zagrożonych. Samice dojrzewają w wieku 6–9 lat, a po ciąży trwającej 10–12 miesięcy rodzą 1–14 młodych, średnio 6.[24]

Źródło: NOAA Fisheries, Oceanic Whitetip Shark , Data publikacji: 2025.06.12, Data odczytu: 2026.10.19

34 W 2013 r. CITES objęła kontrolą handlu 5 gatunków rekinów

W marcu 2013 r. państwa konwencji CITES wpisały 5 gatunków rekinów i wszystkie manty do Załącznika II. Były to żarłacz białopłetwy, lamna śledziowa i 3 gatunki rekinów młotów. Wpis zaczął obowiązywać 14 września 2014 r. Handel gatunkami z Załącznika II nie jest zakazany, ale wymaga zezwoleń i dowodu, że nie zagraża przetrwaniu gatunku.[25]

Źródło: CITES Secretariat, A brief introduction to CITES listing of shark species , Data odczytu: 2026.10.19

35 W 2022 r. CITES objęła kontrolą 54 gatunki żarłaczy

Na konferencji CITES w Panamie, trwającej od 14 do 25 listopada 2022 r., do Załącznika II wpisano 54 gatunki żarłaczy z rodziny żarłaczowatych i 6 gatunków rekinów młotów. Razem z 37 gatunkami ryb z grupy guitarfish (ang.) do Załącznika II trafiło 97 gatunków rekinów i płaszczyk. Ich międzynarodowy handel jest odtąd ściśle kontrolowany.[26][27]

Źródła: WWF, A landmark moment for sharks and rays as doors close on CITES CoP19 , Data publikacji: 2022.11.25, Data odczytu: 2026.10.19; CITES, CoP19 Doc. 87.2 , Data odczytu: 2026.10.19

36 USA zakazały handlu płetwami rekinów 23 grudnia 2022 r.

Ustawa Shark Fin Sales Elimination Act weszła w życie 23 grudnia 2022 r. i zakazuje w USA posiadania, przewozu i sprzedaży płetw rekinów, podaje NOAA Fisheries. Wyjątek dotyczy płetw 2 gatunków rekinów, w tym kolenia pospolitego (ang. spiny dogfish). Samo obcinanie płetw na morzu i wyrzucanie reszty rekina zakazano w USA już ustawą z 2000 r.[28]

Źródło: NOAA Fisheries, Frequently Asked Questions: Shark Fin Sales Elimination Act of 2023 , Data publikacji: 2024.11.21, Data odczytu: 2026.10.19

Rekiny w Bałtyku i w Polsce

37 W zachodnim Bałtyku spotyka się co najmniej 3 gatunki rekinów

W zachodniej części Bałtyku, gdzie rekiny obserwuje się najczęściej, spotyka się co najmniej 3 gatunki rekinów: lamnę śledziową, rekinka psiego i kolenia pospolitego. Według pracy z Uniwersytetu Gdańskiego nie wpływają one na polskie wody, bo w bardziej wystodzonych częściach Bałtyku rekiny i płaszczyki nie mogą żyć przez dłuższy czas. Akwarium Gdyńskie podaje, że lamnę śledziową obserwowano w zachodnim Bałtyku tylko sporadycznie.[29][30]

Źródła: Wegnerowska H., Rekiny – bać się ich obecności czy braku? , Data odczytu: 2026.10.19; Akwarium Gdyńskie, Katalog wystawy 2026 , Data odczytu: 2026.10.19

38 Koleń jest w Bałtyku krytycznie zagrożony od 2013 r.

Na Czerwonej Liście gatunków Bałtyku, opublikowanej przez HELCOM w 2013 r., koleń pospolity (*Squalus acanthias*) otrzymał kategorię krytycznie zagrożonego. Przy tworzeniu listy rozpatrzono prawie 2800 gatunków, a ok. 1750 z nich oceniono według kryteriów Czerwonej Listy IUCN. HELCOM prowadzi też mapę części Bałtyku, w których koleń regularnie występuje.[31]

Źródło: HELCOM Metadata catalogue, *Squalus acanthias* (HELCOM Red List) , Data odczytu: 2026.10.19

39 Akwarium Gdyńskie rozmnaża 60-centymetrowe rekiny marmurkowe

Rekin marmurkowy (*Atelomycterus macleayi*) osiąga ok. 60 cm długości i żyje wyłącznie u wybrzeży Australii, a Akwarium Gdyńskie z sukcesem go rozmnaża. Ten gatunek składa jaja. W tej samej sali akwarium można zobaczyć inne rekiny, m.in. rogatki, których jaja mają nietypowy, śrubowaty kształt, oraz rekina epoletowego, który często „chodzi” po dnie.[30]

Źródło: Akwarium Gdyńskie, Katalog wystawy 2026 , Data odczytu: 2026.10.19

Rekiny w liczbach

Parametr | Wartość

Gatunki rekinów | ponad 530

Najdłuższy zmierzony rekin wielorybi | 18,8 m

Najcięższy rekin wielorybi | 21,5 t

Rekordowa prędkość mako krótkopłetwego | ponad 56 km/h

Prędkość przelotowa rekina grenlandzkiego | 0,34 m/s

Minimalna długość życia rekina grenlandzkiego | 272 lata

Wędrówka żarłacza białego Nicole | ponad 20 000 km

Rekiny zabijane przez ludzi w 2010 r. | ok. 97 mln

Niesprowokowane ugryzienia w 2025 r. | 65 (w tym 9 śmiertelnych)

Zagrożone gatunki ryb chrzęstnoszkieletowych | 391 z 1199

Źródła danych: Encyclopaedia Britannica, Guinness World Records, Journal of Experimental Marine Biology and Ecology, Science, Wildlife Conservation Society, Marine Policy, International Shark Attack File (Florida Museum), Current Biology. Stan na 20 października 2026 r.

Mity i fakty o rekinach

FAŁSZ

„Każdy rekin jest groźnym drapieżnikiem”

Największe rekiny, rekin wielorybi i długoszpar, są niegroźne i żywią się planktonem odcedzanym z wody.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

FAŁSZ

„Rekiny zabijają co roku tysiące ludzi”

W 2025 r. na całym świecie potwierdzono 65 niesprowokowanych ugryzień, z których 9 zakończyło się śmiercią.[19]

Źródło: Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File, Yearly Worldwide Shark Attack Summary , Data publikacji: 2026.02.18, Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Rekiny żyją tylko w słonej wodzie”

Niektóre rekiny z rodzaju *Carcharhinus*, przede wszystkim żarłacz tępogłowy, wpływają do słodkich

wód.[1]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Shark , Data odczytu: 2026.10.16

CZĘŚCIOWO PRAWDA

„W Bałtyku nie ma żadnych rekinów”

W zachodniej części Bałtyku spotyka się m.in. lamnę śledziową i kolenia pospolitego, ale do słabo zasolonych polskich wód rekiny według pracy z Uniwersytetu Gdańskiego nie wpływają.[29]

Źródło: Wegnerowska H., Rekiny – bać się ich obecności czy braku? , Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Rekiny zabijają więcej ludzi niż ludzie rekinów”

Ludzie zabili ok. 100 mln rekinów w 2000 r. i ok. 97 mln w 2010 r., a w 2025 r. śmiercią zakończyło się 9 niesprowokowanych ugryzień przez rekiny.[22][19]

Źródła: Worm B. i in., Global catches, exploitation rates, and rebuilding options for sharks , Data publikacji: 2013.07, Data odczytu: 2026.10.20; Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File, Yearly Worldwide Shark Attack Summary , Data publikacji: 2026.02.18, Data odczytu: 2026.10.20

Źródła

1. Encyclopaedia Britannica, Shark. Adres: <https://www.britannica.com/animal/shark>. Data odczytu: 2026.10.16.
2. Guinness World Records, Largest fish. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/70701-largest-fish>. Data odczytu: 2026.10.19.
3. Guinness World Records, Heaviest cartilaginous fish. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/84009-heaviest-cartilaginous-fish>. Data odczytu: 2026.10.19.
4. Guinness World Records, Fastest shark. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/99979-fastest-shark>. Data odczytu: 2026.10.19.
5. NOAA Fisheries, Atlantic Shortfin Mako Shark. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/atlantic-shortfin-mako-shark>. Data publikacji: 2025.06.20. Data odczytu: 2026.10.19.
6. Guinness World Records, Largest bioluminescent vertebrate. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/677825-largest-bioluminescent-vertebrate>. Data odczytu: 2026.10.19.
7. Encyclopaedia Britannica, Megalodon summary. Adres: <https://www.britannica.com/summary/megalodon>. Data odczytu: 2026.10.19.
8. Florida Museum of Natural History, Megalodon: Largest Shark that Ever Lived, Educator's Guide. Adres: <https://floridamuseum.ufl.edu/files/2513/4664/7890/Megalodon-guide.pdf>. Data odczytu: 2026.10.19.
9. Smithsonian Ocean, Smithsonian Shark Teeth Collection. Adres: <https://ocean.si.edu/ocean-life/sharks-rays/smithsonian-shark-teeth-collection>. Data odczytu: 2026.10.19.
10. Florida State University, Navigational tools: Sharks use Earth's magnetic fields to find their way home. Adres: <https://xray.unicomm.fsu.edu/?p=66679>. Data odczytu: 2026.10.19.
11. Sci.News, Sharks Use Earth's Magnetic Field for Homeward Orientation, Study Shows (Keller B.A. i in., Map-like use of Earth's magnetic field in sharks, Current Biology, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.cub.2021.03.103>). Adres: <https://www.sci.news/biology/sharks-earths-magnetic-field-homeward-orientation-09637.html>. Data publikacji: 2021.05.10. Data odczytu: 2026.10.19.

12. Wildlife Conservation Society (Newswise), Great White Shark Travels Farther, Faster than Any Other Shark Known. Adres: <https://www.newswise.com/articles/view/515137/>. Data publikacji: 2005.10.06. Data odczytu: 2026.10.19.
13. Mongabay, Great White Shark swims 12,400 miles, shocks scientists. Adres: <https://news.mongabay.com/2005/10/great-white-shark-swims-12400-miles-shocks-scientists/>. Data publikacji: 2005.10.06. Data odczytu: 2026.10.19.
14. Watanabe Y.Y. i in., The slowest fish: Swim speed and tail-beat frequency of Greenland sharks. Wydawca: Journal of Experimental Marine Biology and Ecology. Wydanie: t. 426–427, 2012. Strony: 5–11. Adres: <https://doi.org/10.1016/j.jembe.2012.04.021>. Data publikacji: 2012.09.01. Data odczytu: 2026.10.20.
15. Chapman D.D. i in., Virgin birth in a hammerhead shark. Wydawca: Biology Letters. Wydanie: t. 3, nr 4, 2007. Strony: 425–427. Adres: <https://doi.org/10.1098/rsbl.2007.0189>. Data publikacji: 2007.05.22. Data odczytu: 2026.10.20.
16. Nielsen J. i in., Eye lens radiocarbon reveals centuries of longevity in the Greenland shark (*Somniosus microcephalus*). Wydawca: Science. Wydanie: t. 353, nr 6300, 2016. Strony: 702–704. Adres: <https://doi.org/10.1126/science.aaf1703>. Data publikacji: 2016.08.11. Data odczytu: 2026.10.16.
17. NOAA Fisheries, White Shark. Adres: <https://fisheries.noaa.gov/species/white-shark>. Data publikacji: 2026.09.30. Data odczytu: 2026.10.19.
18. IUCN SSC Shark Specialist Group, Shark overfishing reflected in updated IUCN Red List. Adres: <https://www.iucnssg.org/press/shark-overfishing-reflected-in-updated-iucn-red-list>. Data publikacji: 2019.03.21. Data odczytu: 2026.10.19.
19. Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File, Yearly Worldwide Shark Attack Summary. Adres: <https://www.floridamuseum.ufl.edu/shark-attacks/yearly-worldwide-summary/>. Data publikacji: 2026.02.18. Data odczytu: 2026.10.20.
20. University of Florida News, Global shark bites return to average in 2025, with smaller proportion in the United States. Adres: <https://news.ufl.edu/2026/02/shark-bites/>. Data publikacji: 2026.02.18. Data odczytu: 2026.10.19.
21. Florida Museum of Natural History, International Shark Attack File: About ISAF. Adres: <https://www.floridamuseum.ufl.edu/shark-attacks/about/isaf/>. Data publikacji: 2022.05.17. Data odczytu: 2026.10.19.
22. Worm B. i in., Global catches, exploitation rates, and rebuilding options for sharks. Wydawca: Marine Policy. Wydanie: t. 40, 2013. Strony: 194–204. Adres: <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2012.12.034>. Data publikacji: 2013.07. Data odczytu: 2026.10.20.
23. Dulvy N.K. i in., Overfishing drives over one-third of all sharks and rays toward a global extinction crisis. Wydawca: Current Biology. Wydanie: t. 31, nr 21, 2021. Strony: 4773–4787.e8. Adres: <https://doi.org/10.1016/j.cub.2021.08.062>. Data publikacji: 2021.09.06. Data odczytu: 2026.10.16.
24. NOAA Fisheries, Oceanic Whitetip Shark. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/oceanic-whitetip-shark>. Data publikacji: 2025.06.12. Data odczytu: 2026.10.19.
25. CITES Secretariat, A brief introduction to CITES listing of shark species. Adres: https://cites.org/sites/default/files/eng/prog/shark/docs/sharks_brochure_v8.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.
26. WWF, A landmark moment for sharks and rays as doors close on CITES CoP19. Adres: <https://www.worldwildlife.org/news/press-releases/a-landmark-moment-for-sharks-and-rays-as-doors-close-on-cites-cop19/>. Data publikacji: 2022.11.25. Data odczytu: 2026.10.19.
27. CITES, CoP19 Doc. 87.2. Adres: https://cites.org/sites/default/files/documents/E-CoP19-87-02_0.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.
28. NOAA Fisheries, Frequently Asked Questions: Shark Fin Sales Elimination Act of 2023. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/national/laws-policies/frequently-asked-questions-shark-fin-sales-elimination-act-2023>. Data publikacji: 2024.11.21. Data odczytu: 2026.10.19.
29. Wegnerowska H., Rekiny – bać się ich obecności czy braku?. Wydawca: Tutoring Gedanensis. Wydanie: t. 6, nr 3, 2021. Strony: 71–79. Adres: <https://doi.org/10.26881/tutg.2021.3.07>. Data odczytu: 2026.10.19.
30. Akwarium Gdynskie, Katalog wystawy 2026. Adres: <https://akwarium.gdynia.pl/wp-content/uploads/2026/03/katalog-wystawy2026-cyfrowy.pdf>. Data odczytu: 2026.10.19.

31. HELCOM Metadata catalogue, *Squalus acanthias* (HELCOM Red List). Adres:
<https://metadata.helcom.fi/geonetwork/srv/api/records/473f19d4-abe5-4425-8ff4-801555858fc7>. Data odczytu:
2026.10.19.